

A gyógyulás útja¹

„Amikor útban volt Jeruzsálem felé, Samária és Galilea között haladt át. Amint beért egy faluba, szembejött vele tíz leprás férfi, akik távol megálltak és kiáltozva kérték: »Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!« Amikor meglátta őket, így szólt hozzájuk: »Menjetek el, mutassátok meg magatokat a papoknak.« És amíg odaértek megtisztultak. Egyikük pedig, amikor látta, hogy meggyógyult, visszatért, és fennhangon dicsőítette Istent. Arcra borult Jézus lábánál, és hálát adott neki. Ez pedig samáriai volt. Jézus ekkor így szólt: »Vajon nem tízen tisztultak-e meg? Hol van a többi kilenc? Nem akadt más, aki visszatért volna, hogy dicsőítse Istent, csak ez az idegen?« És ezt mondta az Úr: »Kelj fel, menj el, hited megtartott téged.«” (Lk 17, 11–19)

Istentiszteletre egybegyűlt Kedves Testvéreim!

Annyit tudtak a mai alkalomra készülve, hogy ellátogatnak Székelyderzsbe megtekinteni egy csodálatos templomot, és részt vesznek egy unitárius istentiszteleten. Én annyit tudtam a mai napról, hogy hozzánk érkezik kétszáznál is több orvos, illetve ismertem a mai napot előkészítő szervező orvostársaik izgatottságát. Kerestem valami ennél többet, ami önöket, orvosokat és engem, a prédikáló lelkészt összeköt. E közös kapocs megtalálásához egy személyes élettörténetet fogok megosztani. 2005 őszétől 2006 januárjáig egyik szemünk nevetett, mert kislányunk születésére készültünk; a másik szemünk sírt, mert édesapámnál gyomorrákot diagnosztizáltak. Kórházba került, több műtéten átesett, végül 2006 januárjában elveszítettük. Az alatt az időszak alatt láttam az orvosi igyekezetet, hogy egészségesen jöhessen világra egy kisbaba, és láttam a kínlásukat, hogy megtartsanak egy távozóban levő életet. Láttam a szenvedésüket akkor,

¹ Elhangzott az Erdélyi Múzeum-Egyesület orvosi szakosztálya 23. konferenciájának záró istentiszteletén, Székelyderzsben, 2013. április 13-án.

amikor haldokló apámmal, vagy velünk, még reménykedő családtagokkal kellett súlyosabbnál is súlyosabb híreket megosztaniuk. Amikor a mai napot előkészítő orvostársaikkal találkoztam, a megbeszélés után illedelmesen búcsúzkodtunk egymástól, és egyikük így köszönt el: Viszontlátásra, és inkább itt találkozzunk, mint nálunk a kórházban. Csendesen visszaszóltam: Higgyék el, vannak helyzetek, amikor jobb a velem való találkozást is elkerülni. Pontosan értették, hogy miről beszélek. Értették, mert egy közös pont orvos és lelkész között, hogy bármennyire is szeretnénk elkerülni a fájdalmas helyzeteket, gyakran találkozunk a szenvedéssel, haldoklókkal, gyászolókkal.

Ennek a közös pontnak az alapján esett választásom Lukács evangéliumából a felolvasott gyógyítás-történetre. Ez egy sikertörténet, hiszen tíz beteg ember kigyógyul a betegségéből, és egészségesen folytatja tovább az életet. A sikert az is fokozza, hogy olyan betegséget győznek le, amely a modern orvostudomány szerint is csupán 1982 óta gyógyítható, azóta is nagyon hosszasan és költségesen. Európában utolsóként itt Romániában ma is működik egy leprásokat kezelő központ. A Jézus élettörténetében fellelhető több gyógyító történet közül választásom azért is esett erre a Lukács evangéliumában szereplőre, mert a bibliakutatás szerint Lukács evangélista állítólag orvos volt, és evangéliumában nagy figyelmet fordít a nők, a szociálisan hátrányos helyzetben levők és a betegek életére. Úgy hiszem, hogy ma értő fülekre és értő szívekre talál e történet.

Mit ígérhetek a mai prédikációval? Azt, hogy bemutatom a gyógyulás útjának három olyan lépését, amelyet a betegekkel való kapcsolattartásban használhatnak, és nekik tovább adhatnak.

Ehhez a három lépéshez az evangéliumi történetből három mondat fog elvezetni.

1. „*És amíg odaértek, megtisztultak.*” (Lk 17,14/b) Tíz leprás, tíz beteg ember elindul egy úton, amelyre Jézus küldi el őket. Menet közben megszabadulnak a betegségtől. Ezt a folyamatot Lukács evangélista megtisztulásnak nevezi. Miért is használja ezt a megnevezést? Szóhasználata összefügg a betegséggel. Abban a korban a leprásokat egy elszigetelt helyre száműzték. Ebben a száműzetésben mégis gondoskodott róluk a közösség, mert rendszeresen szállított számukra élelmet és ruhát. Jézus korára már kialakult egy más szemlélet, amely a gondoskodó közösséget a beteg ellenségévé tette. Azt tartották ugyanis, hogy a beteg valamilyen bűnt követett el, és büntetését ezért megérdemli. Mielőtt megrökönyödnének ezen a gorombaságon, kérem, hallgassák meg, mit mond Hézsér Gábor a mai kor emberének betegségszemléletéről: „*Betegségtudat és büntudat ma is elválaszthatatlan.*” Állítását felmérések és kutatások alapján igazolja. Egy nyu-

gat-európai felmérés szerint a gyermekek 60%-a szerint a betegség kapcsolatban van az engedetlenséggel, rosszasággal. Egy amerikai kutatás szerint a kórházban fekvő betegek 75%-a azért van ott, mert valamilyen bűnt saját magának nem tudott megbocsátani. Ez a máig is élő szemlélet az oka annak, hogy a betegségtől való megszabadulásra az evangélista azt mondja: megtisztult. Megtisztult a bűntől és annak a jelétől. Különös, hogy amíg külső szemlélő így látja a történeteket, addig az, akivel megesett, aki személyesen átéli, egészen mást mond az esetről. Egész pontosan ezt: „*amikor látta, hogy meggyógyult...*” (17,15a) Gyógyultnak nevezi magát. Az ő szóhasználata is összefügg a betegséggel, de egészen más a megközelítése. Megértéséhez vissza kell kanyarodni a leprához. Aki ezt a fertőző betegséget elkapta, az egyszerre több mindennel szembesült. Először tudomásul kellett vegye a teste romlását, és szembe kellett nézzen azzal, hogy a kor ismeretei szerint lassú rothadásának biztos halál lesz a vége. Testének tüneti betegségével egy hatalmas lelki terhet is el kellett hordozzon. Fertőző betegsége miatt kirekesztették a közösségből, elveszítette családját, gazdasági helyzetét, társadalmi helyzetét, és ezekkel a veszteségekkel valakiből senkivé lett. Ezt a lelki terhet is hordoznia kellett. Amikor megállapítja magáról, hogy meggyógyult, akkor ezzel a szóval többet mond annál, hogy megtisztult, megszabadított. Aki meggyógyult, annak az élete újra teljessé lett. Visszakapta családját, társadalmi helyzetét, önbecsülését, emberi értékeit. Egész lett. Ahhoz, hogy idáig elérjen, először rá kellett lépnie az útra, amelyen Jézus elindította. Ez a gyógyulás első lépése: elindulni a kijelölt úton.

2. „*Amint beért egy faluba...*” (17,12a)

Az evangélium görög nyelvén itt az szerepel, hogy beért valami faluba, néhány házból álló házcsoporthoz. Súlyos szavak ezek: valami faluba, néhány házacska. Biztosan érzik ezekben a szavakban azt, hogy a helynek nincs jelentősége. Névtelen, miként a leprások is azok. A közösség által leírt, kitesztelt, név nélküli emberek. Jelentéktelen hely, jelentéktelen emberekkel. Látszólag e megjegyzés is jelentéktelen, mégis roppant fontos, mert egy ilyen bevezetővel induló gyógyuló történet olyan értelmet nyer, hogy Isten látszólag jelentéktelennek tűnő helyeken, látszólag jelentéktelennek tűnő emberek életében is jelen van.

Miért beszélek itt Istenről, amikor a történetben még csak el sem hangzik a neve? Azért, mert az egész történet kimondatlanul is Őt hordozza és Róla beszél. Attól a pillanattól kezdve, hogy Jézus így szól „*Menjetek el, mutassátok meg magatokat a papoknak!*” (Lk 17,14a) az Istennel való kapcsolat gyönyörűen követhető. Isten indirekt módon való jelenlétéhez méltóan Jézus is az indirekt beszédstílust használja. Mondhatta volna a könyörgő betegeknek, hogy meggyógyultak,

menjenek békével stb. Igen, számítottunk is erre. Ő viszont az elküldés által a betegeteket bevonta a saját gyógyulásukba. A papokhoz küldte el őket, akik a kor szokása szerint diagnosztizálták a betegséget, és a gyógyulást, a megtisztulást is csak ők mondhatták ki. Ennek helye a jeruzsálemi templom volt. Samária és Galilea között, valami falucskából Jeruzsálembe küldte el Jézus a betegeteket. Ez száz kilométer utazást jelentett, mely gyalogosan, a tisztulás szertartásával együtt, több napig is eltarthatott. Tíz nyomorult embernek Jézus ilyen út előtt mondta azt: *Menjete el!* Küldésében kimondatlanul is ott van, hogy én hiszek benne, és megmutatom neked, hogy Isten tesz érted. Most rajtad van a sor, hogy rálépj az útra. Tíz nyomorult ember kockáztatott azzal, hogy elindult. Kockáztatva, hogy hiábavaló utat tesz meg, kockáztatta az életét, hogy nevetség tárgyává teszi magát a papok előtt, hogy csalódik, hogy még reményvesztettebbé válik. De nagy nyereség reményében kockáztattak. Nyereségük ugyanis nem csak a betegségből való felépülés, hanem az egészség, életük teljességének a visszanyerése. Még ilyen kecsgetető nyereség reményében is látható, hogy hit kellett az útra keléshez. A hit szerintünk bizalom Istenben. Kimondatlanul is így beszél a történet Istenről. Az Istenben bízás képessége tette valóvá az elindulásukat. A történet végén a meggyógyultat ezzel az áldással engedi el Jézus véglegesen: Elfogadtad azt, hogy Isten látszólag jelentéktelennek tűnő helyeken, látszólag jelentéktelennek tűnő emberek életében is jelen van. Hited megtartott téged. Ez a gyógyulás második lépése.

3. *„távol megálltak és kiáltozva kérték”* (Lk 17,13a) és *„látta, hogy meggyógyult, visszatért és fennhangon dicsőítette Istent.”* (Lk 17,15b) A vonzás törvénye szerint a világ rezgésekből áll, és a hasonló a hasonlót vonzza. A törvény tanítói szerint hangosan kérni kell, amire vágyunk, rá kell összpontosítani az érzelmeket, és úgy kell tenni, mintha már megtörtént volna. Ezt tették a leprások is. Hangosan kérték a gyógyulást. Erre egyrészt a kor törvényei is kötelezték őket (csengetés bortal járni, messziről kiáltani, hogy az egészséges emberek elkerülhessék őket), másrészt Jézus tanítása is felhatalmazást ad: *„Kérjete és adatik nektek, keressete és találtok, zörgessete és megnyittatik nektek.”* (Mt 7,7)

Egy a meggyógyultak közül hangos az istendicsőítésben is. Erre nem kötelezte semmiféle törvény vagy előírás, ez részéről a bizonyosságból fakadó bizonyosság. Jellemző, hogy míg a kérdésben tízen hangosak, a gyógyulást követő bizonyoságtételnél már csak egy emberrel találkozunk. Ennek az egynek a hangos kérése és istendicsőítése viszont alkalmas és példaértékű tanítás minden idők emberének.

Ne felejtsek el, hogy kérjenek bizalommal Istentől, és legyenek hálásak azért, amit kaptak. Tiszteljék azt, aki adta, és példájukkal erre tanítsanak másokat is.

A gyógyulás útjának három lépését ígértem ma önöknek. Menjenek el, és betegeiket emlékeztessék e három lépésre: Kelj útra! Fedezd fel Istent az életedben! Légy hangos aérésben és az istendicséretben!

Isten áldjon mindenkit. Ámen.